

Priedas Nr. 2

Tikslų ir uždavinių pasirinkimo alternatyvų vertinimas

Tikslų ir uždavinių pasirinkimo alternatyvų vertinimas

Siekiant pasirinkti optimalius tikslus nustatytoms problemoms spręsti, identifikuotos silpnybės buvo suskirstytos į dvi grupes: 1. Silpnybės susijusios su žemu gyventojų užimtumo lygiu; 2. Silpnybės susijusios su asmenų, esančių socialinėje atskirtyje gyvenimo kokybės gerinimu.

Į pirmąją grupę įtraukiamos šios silpnybės: 1. Aukštas nedarbo lygis ir didėjantis ilgalaikių bedarbių procentas; 2. Kuriasi mažai smulkaus ir vidutinio verslo įmonių; 3. Poreikius atitinkančio profesinio mokymo ir neformalaus švietimo trūkumas.

Į antrąją grupę įtraukiama ši silpnybė: 4. Nepakankamas gyventojų informavimas apie mieste teikiamas socialines ir kt. paslaugas.

Atsižvelgiant į šį silpnybių grupavimą buvo nustatomi Strategijos tikslai.

1 TIKSLAS

Įvertinus pirmoje grupėje išskirtas silpnyses svarstyti galimi problemų sprendimo būdai, įvertinta jų įtaka problemų sprendimui bei nustatytos galimos tikslo alternatyvos:

- Skatinti Anykščių miesto gyventojų verslumą;
- Paskatinti gyventojų ekonominį aktyvumą ir pagerinti įsidarbinimo galimybes Anykščių mieste;
- Mažinti ilgalaikių bedarbių skaičių.

Analizuojant galimus problemų sprendimo būdus pasitelkiamos stiprybės: 3. Augantis savarankiškai dirbančių asmenų skaičius; 4. Patrauklios lankytinos vietos ir objektai, pritraukiantys didėjančius turistų srautus; bei galimybės: 1. Jaunimo pritraukimas dirbti ir gyventi įgyvendinant įvairias užimtumo priemones; 2. Verslumo ir verslo, įskaitant socialinę ir bendruomeninę verslą ir amatus plėtra dėl 2014-2020 m. struktūrinių fondų finansavimo; 4. Savanorystės kaip darbo įgūdžių įgijimo ir socialinę atskirtį mažinančios priemonės plėtojimas.

Pasirinkus *alternatyvą „Skatinti Anykščių miesto gyventojų verslumą“*, miesto užimtumo situacijos gerinimui skirtos priemonės būtų orientuojamos į naujų verslo subjektų kūrimą, esamų plėtrą, tačiau nebūtų užtikrinama kvalifikuota ir rinkos poreikius atitinkanti darbo jėgos pasiūla naujai kuriamoms darbo vietoms užimti. Dėl to problemos sprendimas turi būti kompleksinis, nukreiptas tiek į naujų darbo vietų steigimą, tiek į kvalifikuotos ir rinkos poreikius atitinkančios darbuotojų pasiūlos augimą mieste.

Pasirinkus *alternatyvą „Mažinti ilgalaikių bedarbių skaičių“*, šis tikslas prisidėtų prie aukšto nedarbo lygio mažėjimo, tačiau žemo užimtumo lygio problemos sprendimas būtų nukreiptas tik į vieną iš tikslinių grupių. Svarbu pažymėti, kad ilgalaikį nedarbą gali skatinti ir objektyvios priežastys: užimtumo sumažėjimas, struktūriniai darbo rinkos neatitikimai, maži atlyginimai, didelės bedarbių socialinės garantijos, intensyvi naujų technologijų plėtra, todėl problemoms spręsti yra tikslinga ieškoti priemonių, skirtų visų miesto gyventojų įsidarbinimo galimybių didinimui, o ne susitelkti ties viena tiksline grupe.

Alternatyva „Paskatinti gyventojų ekonominį aktyvumą ir pagerinti įsidarbinimo galimybes Anykščių mieste“ apima visas problemines sritis – tiek profesinių įgūdžių suteikimą ir / ar perkvalifikavimą, tiek naujų darbo vietų kūrimą. Atitinkamai, šios alternatyvos įgyvendinimas turėtų labiau didinti miesto gyventojų įsidarbinimo galimybes bei skatinti miesto gyventojų ekonominį aktyvumą nei kitos aptartos.

Įvertinus visas tikslų alternatyvas buvo pasirinktas optimalus tikslas – „Paskatinti gyventojų ekonominį aktyvumą ir pagerinti įsidarbinimo galimybes Anykščių mieste“. Šio tikslo įgyvendinimas įtakotų darbingo amžiaus gyventojų užimtumo rodiklių augimą, miesto patrauklumą jaunimui, o kuriami nauji verslai, naujos darbo vietos galės būti orientuojami į turizmo paslaugų pasiūlos plėtrą. Šio tikslo siekimas sumažintų identifikuotų grėsmių tikimybę.

Identifikuotam tikslui pasiekti ir efektyviausiems rezultatams užtikrinti (kaštų ir naudos santykio kontekste), nagrinėjamos kelios uždavinių alternatyvos. Atsižvelgiant į tai, kad 1) būtina kurti darbo vietas siekiant gyventojų užimtumo didinimo, 2) būtina investuoti į gyventojų kvalifikacijos kėlimą siekiant užtikrinti, kad gyventojų turima profesija ir gebėjimai atitiktų rinkos poreikius, nagrinėjamos dvi galimos uždavinių grupės: 1. Naujų darbo vietų kūrimas; 2. Gyventojų kvalifikacijos kėlimas.

1.1. UŽDAVINYS

Analizuojant naujų darbo vietų kūrimo grupės problematiką, nagrinėjamos kelios uždavinio alternatyvos:

- 1) Skatinti turizmo paslaugų sektoriaus plėtrą;
- 2) Sukurti naujai kuriamų verslų rėmimo programą;
- 3) Skatinti smulkaus, bendruomeninio ir socialinio verslo kūrimą ir plėtrą Anykščių mieste.

Pirmoji uždavinio alternatyva yra orientuota tik į vieno verslo sektoriaus plėtrą, nenumatant galimybių kitoms verslo sritims. Pasirinkus antrąją uždavinio alternatyvą, būtų skiriamos lėšos naujų verslų kūrimui, tačiau nebūtų skatinama esamų verslų plėtra, kas dažnai reikalauja mažesnių finansinių ir žmogiškųjų resursų. Abi alternatyvos suteiktų mažesnę naudą miesto gyventojams, todėl tikslas būtų įgyvendintas tik iš dalies.

Trečiąją uždavinio alternatyvą siekiama kelti gyventojų verslumo lygį teikiant konsultacijas verslo kūrimo bei plėtros klausimais, teikiant paramą naujiems verslo subjektams, tame tarpe ir dalyvavimui įvairiose tarptautinėse verslo parodose/mugėse, kas ilgesniu laikotarpiu leistų išplėsti užsakovų, klientų ratą bei sukurti papildomas darbo vietas. Tikslinei grupei bus suteikiamos paslaugos įvairiose verslo kūrimo stadijose – nuo konsultacijų steigiant verslą iki aktualių, pvz., buhalterinių ar teisinių problemų sprendimo.

Atsižvelgiant į uždavinio alternatyvų analizės rezultatus, pasirinktas uždavinys „Skatinti smulkaus, bendruomeninio ir socialinio verslo kūrimą ir plėtrą Anykščių mieste“. Uždavinys pasirinktas todėl, kad leis gyventojams suteikti žinių, kaip pradėti kurti verslą, kaip jį plėsti ar išlaikyti. Dalyviai bus motyvuoti ieškoti naujų idėjų, stiprinti pasitikėjimą įkuriant nuosavą verslą ar įmanti savyrankiškai dirbti. Uždavinio įgyvendinimas prisidės prie naujų darbo vietų kūrimo, kas padės sumažinti nedarbo lygį Anykščių mieste.

1.2. UŽDAVINYS

Analizuojant gyventojų kvalifikacijos kėlimo grupės problematiką, nagrinėjamos kelios uždavinio alternatyvos:

- 1) Organizuoti veiklas skirtas jaunimo darbinių įgūdžių ugdymui;
- 2) Organizuoti profesinius mokymus;
- 3) Suteikti Anykščių miesto gyventojų įsidarbinimui reikalingus įgūdžius ir informaciją.

Pasirinkus pirmąją alternatyvą dėmesys būtų skiriamas jaunimui, kaip itin aktualiai tikslinei grupei (remiantis gyventojų apklausos rezultatais). Atsižvelgiant į tai, kad analizuojant tikslą prieita prie išvados, jog siekiant ilgalaikių ir tvarių rezultatų, problemos sprendimas turi apimti visas tikslines grupes, taip užtikrinant lėšų, skirtų socialinėms pašalpoms ir paslaugoms, poreikio mažėjimą, alternatyva nėra optimali.

Pasirinkus antrąją alternatyvą dėmesys būtų skiriamas profesiniams dalyvių mokymams. Koncentruotas dėmesys duotų rezultatą, tačiau neapimtų kitų metodų taikomų darbo įgūdžių įgijimui ir tobulinimui, pvz. neformalus ugdymas, praktika, savanorystė ir kt., įgūdžių ugdymas darbo vietoje. Dėl šių priežasčių antroji alternatyva nėra optimali.

Pasirinkus trečiąją alternatyvą tikslinė grupė turės galimybę dalyvauti neformalaus mokymo ir švietimo veiklose, taip pat bus galimybė dalyvauti savanoriškose veiklose, praktikoje, kas prisidės prie asmens darbo ir socialinių įgūdžių formavimo. Pasitelkiant neformalųjį mokymą bei savanorystę kaip darbo įgūdžių įgijimo ir socialinę atskirtį mažinančias priemones bus sudaryta galimybė visapusiškai socialiai pažeidžiamos tikslinės grupės integracijai į visuomenę.

Pasirinktas optimalus uždavinys „Suteikti Anykščių miesto gyventojų įsidarbinimui reikalingus įgūdžius ir informaciją“, kuriuo siekiama sumažinti aukštą nedarbo lygį ugdant gyventojų profesinius ir darbinius įgūdžius.

2 TIKSLAS

Įvertinus antroje grupėje išskirtas silpnības svarstyti galimi problemų sprendimo būdai, įvertinta jų įtaka problemų sprendimui bei nustatytos galimos tikslo alternatyvos:

- Skatinti socialinių paslaugų plėtrą;
- Skatinti gyventojų bendruomeniškumą;
- Prisidėti prie socialinės atskirties Anykščių mieste mažinimo skatinant socialinių paslaugų plėtrą ir gyventojų bendruomeniškumą.

Analizuojant galimus problemų sprendimo būdus pasitelkiamos stiprybės: 1. Socialinę atskirtį patiriančių asmenų mažėjimas ir išplėtota socialinių paslaugų sfera; 2. Aktyvios, patirtį rengiant ir įgyvendinant projektus turinčios NVO; bei galimybės: 4. Savanorystės kaip darbo įgūdžių įgijimo ir socialinę atskirtį mažinančios priemonės plėtojimas; 5. NVO sektoriaus stiprinimas ir plėtra skatinant įvairių paslaugų teikimą.

Senstant Anykščių miesto gyventojams, kurių dažnas patiria skurdą ir priklauso socialinės atskirties grupėms, didėja socialinių paslaugų poreikis. Esant tokiai situacijai, nesiimant priemonių identifikuotoms problemoms spręsti, neišvengiama pasekmė – blogėjanti socialinė situacija ir augantis investicijų poreikis.

Pasirinkus *alternatyvą „Skatinti socialinių paslaugų plėtrą“*, būtų vystoma socialinių paslaugų įvairovė, teikiamos socialinės paslaugos būtų labiau pritaikomos pagal asmenų individualius poreikius. Alternatyva duotų rezultatą, tačiau nebūtų užtikrinamas ne socialinių paslaugų (ne socialinių paslaugų kataloge išvardintų) paslaugų teikimas, kas turi ne mažesnę poveikį mažinant socialinę atskirtį ir sprendžiant kitas soc. problemas.

Pasirinkus *alternatyvą „Skatinti gyventojų bendruomeniškumą“*, didelis dėmesys būtų skiriamas gyventojų ir bendruomenių socialinių ryšių stiprinimui, tačiau nebūtų investuojama į socialinių paslaugų kokybę, jos atitikimo gyventojų poreikiams gerinimą. Integracija į visuomenę be tam tikrų socialinių paslaugų, atitinkančių asmens poreikius būtų neįmanoma arba trumpalaikė.

Pasirinkus *alternatyvą „Prisidėti prie socialinės atskirties Anykščių mieste mažinimo skatinant socialinių paslaugų plėtrą ir gyventojų bendruomeniškumą“* būtų vystoma socialinių paslaugų įvairovė, jų pritaikomumas asmenų individualiems poreikiams bei, bendradarbiaujant su nevyriausybinėmis organizacijomis, socialinių paslaugų teikimas būtų perkeliamas arčiau žmonių. Pagal poreikį būtų vykdomos integracijos į visuomenę veiklos, kad gyventojai galėtų aktyviai dalyvauti visuomeniniame gyvenime ir jaustis pilnaverčiais jos nariais.

Įvertinus visas tikslo alternatyvas buvo pasirinktas optimalus variantas - „Prisidėti prie socialinės atskirties Anykščių mieste mažinimo skatinant socialinių paslaugų plėtrą ir gyventojų bendruomeniškumą“. Šio tikslo įgyvendinimas įtakotų socialinių paslaugų prieinamumo galimybių didėjimą, socialinių ir kitų paslaugų plėtrą bei jų atitikimą asmenų poreikiams, dėl ko mažės socialinėje atskirtyje esančių asmenų skaičius. Sprendžiant šią problemą kompleksiskai, bus didinama socialiai pažeidžiamų gyventojų integracija tiek į visuomenės gyvenimą, tiek į darbo rinką. Šio tikslo siekimas sumažintų identifikuotų grėsmių tikimybę.

Identifikuotam tikslui pasiekti ir efektyviausiems rezultatams užtikrinti (kaštų ir naudos santykio kontekste), nagrinėjamos kelios uždavinių alternatyvos. Atsižvelgiant į tai, kad siekiant socialinės integracijos ir gyvenimo kokybės gerinimo, būtina teikti socialines ir kitas paslaugas atitinkančias asmenų poreikius, užtikrinti paslaugų prieinamumą, taip pat būtina skatinti gyventojus dalyvauti pilnaverčiame visuomeniniame gyvenime, nagrinėjamos dvi uždavinių grupės: 1. Socialinių paslaugų poreikis; 2. Socialiai pažeidžiamų gyventojų integracija ir įsitraukimas.

2.1. UŽDAVINYS

Analizuojant socialinių paslaugų, atitinkančių asmens poreikius, uždavinių grupės problematiką, nagrinėjamos kelios uždavinio alternatyvos:

- ✓ Išplėsti socialinių paslaugų spektrą;
- ✓ Užtikrinti NVO teikiamų soc. paslaugų prieinamumą;
- ✓ Užtikrinti socialinių paslaugų prieinamumą ir atitikimą gyventojų poreikiams Anykščių mieste.

Pasirinkus pirmąją alternatyvą dėmesys būtų skiriamas naujų socialinių paslaugų atsiradimui. Tačiau dėmesys nebūtų skiriamas jau teikiamų paslaugų plėtrai ir kokybės gerinimui. Todėl tokios alternatyvos pasirinkimas nebūtų optimalus.

Pasirinkus antrąją alternatyvą dėmesys būtų skiriamas tik NVO teikiamų paslaugų prieinamumo didinimui. Visgi, dalis soc. paslaugų yra teikiamos tik turint atitinkamą kvalifikaciją ir atestaciją, atitinkamą infrastruktūrą kas dėl nuolatinio finansavimo labiau prieinama biudžetinėms įstaigoms. Todėl tokios alternatyvos pasirinkimas nebūtų optimalus.

Trečioji uždavinio alternatyva apima paslaugų, atitinkančių gyventojų poreikius teikimą, pasitelkiant bendruomenių ir nevyriausybinę organizacijų pagalbą bei išnaudojant turimą infrastruktūrą. Plečiant paslaugų bei paslaugų teikėjų ratą šios paslaugos būtų prieinamos greičiau, taip būtų užtikrintas paslaugos kokybės ir jos pasiekiamumo aspektas. Taip pat ši alternatyva apima kitataučių, pabėgėlių integracijai skirtas paslaugas. Įgyvendinant šią uždavinio alternatyvą bus siekiama asmenis motyvuoti ne tik naudotis teikiamomis paslaugomis, bet ir dalyvauti pilnaverčiame visuomeniniame gyvenime, tapti bendruomenės dalimi.

Atsižvelgiant į uždavinio alternatyvų analizės rezultatus, pasirinktas uždavinys „Užtikrinti socialinių paslaugų prieinamumą ir atitikimą gyventojų poreikiams Anykščių mieste“. Gerinant turimų paslaugų kokybę, kartu bus atsižvelgta į naujų paslaugų poreikį. Teikiamos socialinės paslaugos bus patrauklios savo inovatyvumu, prieinamumu ir atvirumu visuomenei, todėl tikslinei grupei bus sudarytos sąlygos gauti kokybiškas, jų poreikius atitinkančias paslaugas.

